HOZIRGI O'ZBEK TANQIDCHILIGIDA MODERNIZM MUAMMOSINING O'RGANILISHI

Dildora Otaqulova
Termiz davlat universiteti, Filologiya (adabiyotshunoslik)

Qabul qilindi: 14.10.2025
Ko'rib chiqildi: 15.10.2025
Tasdiqlandi: 16.10.2025

Kalit so'zlar:
pragmatika, ta'lim metodikasi, muloqot, nutq madaniyati, til kompetensiyasi.

Ключевые слова:
прагматика, методика обучения, коммуникация, культура речи, языковая компетентность

Keywords:
pragmatics, educational methodology, communication, speech culture, language competence

Annotatsiya. Ushbu tadqiqot ishida pragmatik yondashuvlarning ta'lim jarayoniga ijobiy ta'siri, o'quvchilar nutq faoliyati va tilni amaliy qo'llashda o'zini namoyon etishi misollar bilan asoslandi. Shuningdek, boshlang'ich ta'limda pragmatik kompetensiyani rivojlantirishning metodik jihatlari tavsiya qilindi.

Аннотация. В ходе исследования обосновано положительное влияние прагматических подходов на образовательный процесс, самовыражение учащихся в речевой деятельности и практическое использование языка на примерах. Также предложены методические аспекты развития прагматической компетентности в начальном образовании

Abstract. This research study substantiated the positive impact of pragmatic approaches on the educational process, students' self-expression in speech activity and practical use of language with examples. Also, methodological aspects of the development of pragmatic competence in primary education were recommended

Kirish. Hozirgi o'zbek adabiyotshunosligida modernizm adabiyoti borasida ko'plab bahs-munozaralar bo'lib o'tmoqda. Modernizm va uning oqimlari, yo'nalishlari haqidagi nazariy ma'lumotlar yetarli darajada emas. Mazkur ishimizda modernizmning nazariy asoslari, shuningdek, hozirgi o'zbek modern she'riyati va uning tadriji, hozirgi nasrimizdagi yangicha tamoyillar, adabiy tanqidchilikda modernizm muammosining o'rganilishi, modernizm haqidagi bahslar bilan bog'liq masalalar tahlil qilinadi. Ushbu jihatlar mavzuning

dolzarbligini belgilaydi.Shu bois, hozirgi davr o‘zbek adabiyotshunosligi uchun modernizm kontseptsiyasi va uning estetik tamoyillarini chuqur o‘rganish zaruriyati yuzaga kelmoqda.

Mazkur ishda modernizmning nazariy asoslari, uning badiiy xususiyatlari va o‘zbek adabiyotidagi shakllanishi masalalari keng qamrovda ko‘rib chiqiladi. Xususan, hozirgi o‘zbek modern she’riyati va uning taraqqiyoti, nasrdagi yangi tamoyillar hamda adabiy tanqidda modernizm muammolarining o‘rganilishi asosiy diqqat markazida bo‘ladi. Shuningdek, modernizm haqidagi bahs-munozaralar, uning o‘zbek badiiy fikrida tutgan o‘rni va mavzuning dolzarbligi ham tahlil qilinadi.

Ushbu jihatlar hozirgi adabiyotshunoslikda modernizm masalasining ahamiyatini oshiradi va mavzuni o‘rganishning ilmiy va amaliy ahamiyatini belgilaydi. Tadqiqot davomida modernizmga oid nazariy fikrlar va amaliy tajribalar yoritilib, o‘zbek adabiyotining zamonaviy rivojlanish jarayonlariga yangi nuqtai nazar taqdim etiladi.

Tadqiqot maqsadi va vazifalari

ishni yozishda quyidagi vazifalarni bajarish maqsad qilib olindi:

- modern adabiyotning o‘ziga xos xususiyatlarini o‘rganish;
- modernizmni adabiy oqim sifatida tekshirish;
- modernizmning ichki oqimlarini talqin etish;
- o‘zbek adabiyotida modernizm ko‘rinishlari tahlili;
- o‘zbek modern she’riyatining tadrijiy takomilini tadqiq etish;
- o‘zbek nasridagi yangicha tamoyillarni o‘rganish;
- adabiyotshunoslik va adabiy tanqidchilikda modernizm haqidagi bahslarni tahlil qilish.

Asosiy qism

O‘zbek adabiyotida modernizm haqidagi nazariy tushunchalar dastlab A.Sa’diy va A.Fitratning asarlarida uchraydi, ular simvolizm ko’rinishi haqida ma’lumot

bergan. XX asr 90-yillarida Q.Yo‘ldoshev, M.Xolbekov, D.Quronov, U.Hamdamov va A.Ulug‘ov kabi olimlari uning mohiyati haqida ilmiy nazariy-tushunchalarni yoritib bergan.

Xulosa. Modern adabiyoti — inson ichki olamining, zamonaviy hayotning murakkab ruhiy holatlarini badiiy ifoda etishga xizmat qiluvchi yo’nalishdir. U o’zbek adabiyotida ham yangi badiiy shakllar, timsollar va falsafiy mazmunlar orqali rivojlanib bormoqda. Shu boisdandir, bu borada bahslar turfa xil hamda davomiy. Har bir fikr modern adabiyotiga bo’lgan qiziqishni yana bir baravar yuksak pog’onaga ko’tarmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayeva M. Zamonaviy o’zbek adabiyoti: yo’nalishlar va izlanishlar. – Toshkent, 2020.
2. Joyse J. Ulysses. – London, 1922.
3. Xurshid Do’stmuhammad. Ko’zgu ortida. – Toshkent, 2018.